

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА

В а љ е в о

Бирчанинова 128 А, 014/3519-390, 3519-391
e-mail: pssvaljevo@nadlanu.com

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
Сектор за рурални развој
www.psss.rs

Bilten br. 4

25. februara 2010. godine

Naziv biltena: STANJE USEVA OZIME SETVE
I AKTUELNI RADOVI U RATARSTVU
U MESECU FEBRUARU

Sadržaj:

- Trenutno stanje useva ozime setve u Kolubarskom okrugu
- Uslovi uspevanja jarog ječma
- Agrotehnika jarog ječma
- Prihranjivanje pšenice

Autori: dipl.ing. Snežana Stojković - Jevtić

dipl.ing. Svetlana Jerinić

Tiraž: 300 primeraka

Trenutno stanje useva ozime setve u Kolubarskom okrugu

Usevi ozime setve u Kolubarskom okrugu trenutno su u solidnom stnaju. Dugotrajne niske temperature praćene mrazom nisu oštetile ratarske useve. Snežni pokrivač, formiran krajem januara i početkom februara meseca, obavio je zaštitnu ulogu i sačuvao useve od izvrzavanja.

Na pojedinim parcelama, naročito na području opštine Ub, primećena je pojava vode na parcelama. Duže zadržavanje ove vode može dovesti do ugušivanja biljaka, pa je preporuka proizvođačima da, ukoliko je moguće, prokopaju kanale radi oticanja suviše vode.

Kako je pred nama jara setva, nešto više ćemo reći o uslovima uspevanja i agrotehnici jarog ječma, kao prvog useva u rasporedu prolećne setve, kao i o prihranjivanju pšenice, kao važnoj meri nege useva ozime pšenice.

Uslovi uspevanja jarog ječma

Ječam nema neke naročito izražene zahteva prema toploti. Klija na temperaturi od 1 - 2°C. Mlade biljke mogu izdržati slabe mrazeve od -4 do -5°C, a posle kaljenja i mrazeve od -10 do -12°C. Manje je otporan prema mrazu u odnosu na pšenicu. Što se tiče odnosa prema visokim temperatura može se reći da ječam dobro podnosi više temperature (38 - 40°C).

Od svih strnih žita ječam pokazuje najveću otpornost prema suši.

Veće potrebe prema vlazi ima u prvim fazama razvoja korena, na kraju svetlosnog stadijuma, a naročito u fazi nalivanja zrna. Povećanje primene azotnog đubriva pri gajenju ječma utiče na povećanje kapaciteta vlažnosoti zemljišta.

Ječam se gaji na različitim zemljištima, s tim što slabije uspeva na peskovitim i jače kiselim zemljištima. Za postizanje dobrih rezultata najbolja su plodna i strukturalna zemljišta, kao što su srednje teška ilovasta zemljišta. Najviše mu odgovaraju neutralna do slabo alkalna zemljišta.

Agrotehnika jarog ječma

Plodored - Ječam treba gajiti u plodoredu i, ako je moguće, treba izbegavati monokulturu. Dobri predusevi za ječam su okopavine: kukuruz i suncokret.

Kod jarog pivskog ječma treba izbegavati preduseve iz grupe zrnastih mahunarki jer se na ovaj način smanjuje nepovoljan uticaj azota. Ječam je dobar predusev za okopavine.

Obrada zemljišta se sastoji iz osnovne obrade i predsetvene pripreme zemljišta. Vreme osnovne obrade zavisi od vremena uklanjanja preduseva. Ječam zahteva što rastresitije zemljište, tako da predsetvenoj pripremi treba posvetiti posebnu pažnju. Predsetvena priprema obavlja se tanjiračama i setvospremačima, dok se drljače koriste samo na rastresitom i dovoljno slegnutom zemljištu.

Djubrenje ječma je manje intenzivno, nego kod pšenice. Za proizvodnju 100 kg zrna i odgovarajuću količinu slame potrebno je oko 2,5 kg N, 0,5 kg P₂O₅ i oko 2,5 kg K₂O. Za djubrenje koriste se mineralna djubriva. Količina mineralnih djubriva zavisi od plodnosti zemljišta, svrhe proizvodnje ječma i njegove otpornosti na poleganje. Orijentacione norme za djubrenje jarog pivarskog ječma su: 35 – 50 kg azota, 60 – 100 kg P₂O₅ i 60 – 100 kg K₂O. Celokupna količina fosfornih i kalijumovih djubriva treba da se upotrebi pre dubokog oranja, pre osnovne obrade zemljišta, dok se 40 – 50% azotnih djubriva upotrebi za vreme osnovne obrade, a ostali deo za vreme predsetvene pripreme zemljišta rano u proleće.

Setva - Za setvu se koristi seme dobrog kvaliteta, čisto, klijavo i dezinfikovano.

Jari ječam seje se što ranije u proleće, krajem februara, početkom marta. Dubina setve zavisi od osobina zemljišta i kreće se od 3 – 5 cm, a količina semena je od 150 – 180 kg po ha.

Nega - Sastoji se u zaštiti useva od korova, bolesti i štetočina, prihranjivanju useva.

Ako je usev izložen dejstvu površinskih voda vrši se kopanje kanala.

PRIHRANJIVANJE PŠENICE

Za postizanje visokih prinosa pšenice nije dovoljno da se usev podubri samo do setve, već ga treba djubriti i tokom vegetacije. U praksi se to naziva prihranjivanje.

Prihranjivanje pšenice azotom treba obaviti krajem zime, neposredno pred intenziviranje rasta i razvika pšenice. To je pravi momenat i ukoliko se sa ovom operacijom zakasni, utoliko će efekti biti manji. Drugim rečima, prihranjivanje treba obaviti pre ulaska pšenice u fazu vlatanja, kada se formiraju elementi prinosa. dužina klasa, broj klasova i broj zrna u klasu. Ukoliko se sa ovom operacijom zakasni, prihranjivanje neće imati uticaja na prinos zrna. Znači, prihranjivanje treba obaviti pretežno krajem februara, redje početkom marta.

Po pravilu, u normalno razvijenom usevu i na normalnim tipovima zemljišta, prihranjivanje se izvodi u jednom navratu. Na lakšim tipovima zemljišta, na slabo razvijenom usevu, u hladnim i vlažnim prolecima, ukazuje se potreba za dodatnim, drugim prihranjivanjem. Ono utiče na poboljšanje opšteg stanja useva i kasnije, na naličje zrna, odnosno masu 1000 zrna, što je takodje vrlo bitan element prinosa zrna pšenice.

Pšenicu po pravilu na neutralnim zemljištima i prvi put treba prihraniti UREOM, a KAN-om drugi put. Na kiselim zemljištima bez obzira na vreme prihranjivanja **u v e k** treba koristiti **K A N !**

Često se postavlja pitanje da li se usev pšenice koji je slabo ukorenjen, loše izbokoren, bez odgovarajućeg sklopa, može popraviti prihranjivanjem dodatnim, udarnim dozama azotnih djubriva. Efekti ovakvog postupka su uglavnom mali. Drugim rečima, dodatnim količinama azotnih djubriva se ne mogu nadoknaditi propusti u osnovnoj i površinskoj obradi zemljišta, kvalitetu i blagovremenosti setve, kvalitetu semena i dr. grešaka koje su dovele do lošeg stanja useva.